

concert info Geert opent Pandora's Box

de Doelen

Geert Bierling, orgel
woensdag 6 oktober 2021
Grote Zaal | 19.00 uur

programma

wo 6 okt | 19.00 | Grote Zaal

Geert opent Pandora's Box

Die Büchse der Pandora, 132''

Georg Wilhelm Pabst regie

Ladislav Vajda en Joseph R. Flieseler scenario

Louise Brooks, Fritz Kortner, Franz Lederer, Carl Goetz,

Alice Roberts, Gustav Diessl, Krafft Raschig cast

Günther Krampf camera

Improvisatie door Geert Bierling op het Doelenorgel

Om 19.00 uur op het podium een kort gesprek met organist Geert Bierling en filmkenner Rudi de Boer.

uitvoerenden

Geert Bierling **orgel**

toelichting

Geert opent Pandora's Box

Geert Bierling improviseert vanavond op het Doelenorgel bij de zwijgende filmklassieker *Pandora's Box* (*Die Büchse der Pandora*). Gefascineerd door de jaren '20 sfeer, de personages en thema's koos Bierling deze film voor dit bijzondere programma.

verhaal

De Duitse misdaadfilm *Pandora's Box* uit 1929 is een liefdesdrama gebaseerd op de misdaden van Jack the Ripper. In de film volgen we hoofdpersoon Lulu op een verleidingstocht langs verschillende mannen, die uitmondt in een rechtszaak nadat zij haar echtgenoot Schön heeft vermoord. Lulu wordt veroordeeld voor de moord, maar weet te ontsnappen met haar nieuwe minnaar, Schöns zoon Alwa. Na verschillende omzwervingen langs nieuwe plekken en mannen eindigt Lulu op kerstavond in de armen van de moordenaar Jack the Ripper. Met een glimlach geeft ze zich aan hem over en accepteert ze haar lot.

Verleiding is het centrale thema van de film. De titel verwijst naar de Griekse mythe, waarin de vrouw Pandora de verleiding niet kan weerstaan om de 'box' te openen, die zij heeft gekregen van de god Zeus. Door haar nieuwsgierigheid stromen allemaal slechte zaken de wereld in. De avances van de onafhankelijke vrouw Lulu veroorzaken ook heel wat ellende.

achtergrond

Pandora's Box is gebaseerd op twee toneelstukken van Frank Wedekind: *Der Erdgeist* en *Die Büchse der Pandora*. Film-maker Georg Pabst stond bekend om zijn zwijgende film waarin hij maatschappelijke, sociale en seksueel geladen onderwerpen aansneed. Met *Pandora's Box* wilde hij de tijdsgeest van de jaren '20 in de Weimarrepubliek in beeld brengen door een seksueel onafhankelijke vrouw te portretteren. De rol van Lulu was de Amerikaanse actrice Louise Brooks op het lijf geschreven. Pabst besloot haar te vragen voor de hoofdrol nadat hij haar gezien had in *A girl in every port* (1928). De in 1906 in Kansas geboren Brooks timmerde op dat moment aan de weg als actrice bij de filmmaatschappij Paramount. In haar bevlogen privéleven trok ze eveneens de

aandacht, met name van rijke mannen op toonaangevende posities. Toen Pabst haar vroeg voor de rol van Lulu was Brooks net gescheiden van filmregisseur Edward Sutherland. Het aanbod om naar Europa af te reizen kwam voor haar op het juiste moment. Samen met haar nieuwe minnaar, de miljonair George Marshall, waagde ze de sprong op zoek naar een Europees avontuur.

ontvangst

In oktober 1928 begonnen de filmopnames, die slechts 5 weken zouden duren. In januari 1929 vond de première plaats in Berlijn. *Pandora's Box* werd gemengd ontvangen. Sommige filmrecensenten vonden dat Louise Brooks niet kon acteren, anderen vonden dat ze het personage Lulu veel te overdreven neerzette. De seksueel onafhankelijke Lulu viel ook niet in goede aarde. Onder meer in Frankrijk en Engeland werden voor de vertoning delen uit de film geknipt om de verhaallijn te kuisen. In Nederland kwam de film niet door de zogenaamde filmkeuring en werd de film 'op grond van zedeloosheid' verboden.

Bericht over de filmkeuring van 'Lulu' (de Nederlandse titel voor *Die Büchse der Pandora*) in: *Die Voorwaarts*: sociaal-democratisch dagblad 06-11-1930.

Ondanks de matige ontvangst betekende *Pandora's Box* voor filmregisseur Pabst én actrice Louise Brooks toch hun doorbraak. Louise Brooks werd de rest van haar carrière geïdentificeerd met haar rol in *Pandora's Box*. Haar antracietgrijze ogen, strakke boblijn en Amerikaanse glimlach werden haar handelsmerk. Maar daarmee zou ze nooit echt doorbreken als actrice. Brooks verhuisde na het Europese avontuur terug naar Hollywood, waar ze nog maar in een paar films speelde. Na een periode als callgirl, roddeljournalist en parfumverkoopster gewerkt te hebben vestigde ze zich uiteindelijk als schrijfster. Twintig jaar lang verschenen haar artikelen in toonaangevende vaktijdschriften. Pas in de jaren vijftig was de tijd echt rijp voor deze film. *Pandora's Box* werd in de originele staat hersteld en James Card, een liefhebber van zwijgende films, bracht de film opnieuw onder de aandacht bij filmhistorici, curators en critici. *Pandora's Box* werd alsnog ontvangen als meesterwerk. Louise Brooks werd geprezen om haar schoonheid en aanwezigheid op het zwijgende filmdoek. Een filmklassieker was geboren.

muziek

Pandora's Box is uitgegeven als zwijgende film. Het was in de begintijd van de film nog niet mogelijk om beeld en geluid

synchron te laten lopen. Om de beelden te verduidelijken verschenen teksten in beeld. Daarnaast kon een zogenaamde 'explicateur' geluidseffecten nabootsen of werd bij de vertoning live muziek uitgevoerd. Geheel passend bij de traditie van de zwijgende film verzorgt Geert Bierling vanavond de live muziek bij de film door te improviseren op het Doelenorgel. Ter voorbereiding van deze improvisatie maakt Bierling een tijdsbalk, waarop hij scènewisselingen, gebeurtenissen of veranderingen in sfeer noteert die interessante aanknopingspunten zijn. Daarnaast denkt hij een aantal muzikale thema's uit die passen bij bepaalde personages of sferen. Deze leidmotieven vormen samen met de tijdsbalk het raamwerk voor zijn uiteindelijke improvisatie. Als vaste bespeler van het Doelenorgel kent Bierling het instrument door en door. Hij zal van tevoren nadenken welke klankkleuren van het orgel het beste bij de scènes passen. Deze kunnen voorgeprogrammeerd worden in het orgel, zodat tijdens het concert de verschillende klankregisters gemakkelijk op te roepen zijn. Tijdens de uitvoering kijkt Bierling mee met de film op een scherm. Het begin van zijn improvisatie vindt hij het spannendste gedeelte, want dan wil hij de toon zetten voor de avond. Hij streeft ernaar in het begin de verschillende thema's te introduceren. Daarna hoopt Bierling dat het publiek hem 'vergeet', want dan smelten muziek en film samen, voor de ultieme filmbeleving.

biografie

Geert Bierling, Doelenorgel

Geert Bierling studeerde orgel, piano en klavecimbel aan het Rotterdams Conservatorium en beiaard aan de Hoge School voor de Kunsten te Utrecht. Op zijn achttiende jaar werd hij vaste bespeler van het historische Bätz/Witte orgel in de Oude of Pelgrimvaderskerk te Rotterdam Delfshaven. Bierling is eersteprizewinnaar van het Albert Schweitzer Orgelconcours (1978), laureaat op het Bachconcours te Brugge (1985) en werd onderscheiden met een zilveren medaille door de Parijse Academie 'Arts, Sciences, Lettres' voor zijn verdiensten voor de Franse orgelcultuur in 1989.

Sinds 1990 is hij stadsbeiaardier van Rotterdam en kreeg hij in 1996 zijn aanstelling als stadsorganist van Rotterdam. In die functie is hij de vaste bespeler van het Standaardconcertorgel in de Burgerzaal van het Stadhuis en het vierklaviers Flentrop-orgel in de Doelen. www.geertbierling.nl

Geert Bierling © Marja Koole

agenda tips

Meer films met live muziek? Wij tippen deze filmconcerten:

di 7 dec 2021, 20:00 | Grote Zaal

Love Actually in Concert

met het Noordpool Orkest

Geniet van deze iconische filmklassieker met live muziek

zo 24 okt 2021, 20:00 | Grote Zaal

Symphony for our World |

National Geographic

met het Noordpool Orkest

Nature in perfect harmony! Duik in de wondere wereld van onze planeet met deze visuele én muzikale ode aan de aarde

ontdek het
programma op
dedoelen.nl

Stay in touch!
See you @dedoelen &
share your pictures #dedoelen

Tickets & info:
www.dedoelen.nl
+31 10 217 17 17
Schouwburgplein 50, Rotterdam